

Nr 13

Utlåtande i anledning av väckta motioner om inrättande av en särskild sjöpolisorganisation.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I: 590 av herr Schött och II: 684 av herr Bengtson i Solna m. fl. hemställas, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhänga om en utredning angående inrättande av en särskild sjöpolisorganisation.

I motionerna framhålles att behov av en effektivare sjöövervakning i synnerhet gjort sig gällande beträffande vatten- och skärgårdsområdena i anslutning till våra storstadsregioner, där de snabba och lätta båttyperna med stora fartresurser lätt skapar risker för annan sjöfart. Den nuvarande övervakningen anses icke tillfredsställande.

Enligt motionärernas mening bör en särskild enhet tillskapas med uppgift att helt ägna sig åt problemen angående trafik- och säkerhetsövervakning till sjöss. I första hand skulle övervakningen omfatta våra större skärgårds- och kustdistrikt. Egna båtar för dessa uppgifter torde, anser motionärerna, vara nödvändigt att förfoga över. Enbart kännedomen om att en speciell övervakningsorganisation funnes skulle ha en värdefull preventiv verkan.

Beträffande motiveringen i övrigt får utskottet hänvisa till motionen II: 684.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionerna från rikspolisstyrelsen, som bl. a. anför.

Såsom anförts i motionerna har behovet av sjötrafikövervakning ökat, särskilt under de allra senaste åren. Det växande båtintresset, befolkningsomflyttningen sommartid till kusterna och den allt tätare bebyggelsen med fritidsstugor i kustområdena har emellertid medfört att behovet av även andra polisiära insatser vid landets havs- och insjökuster blivit allt större. Utvecklingen med ökade krav på verksamhet från polisens sida väntas gå allt snabbare. Detta framgår bland annat av en av länsstyrelsen i Stockholms län nyligen framlagd plan, enligt vilken bebyggelsen med fritidsstugor inom länets skärgård kan komma att fördubblas inom en tioårsperiod. Med den ökade bebyggelsen väntas följa en ännu kraftigare expansion av sommarbefolkningen i skärgården.

Det ökade behovet av sjötrafikövervakning föranledde chefen för inrikesdepartementet att på förslag av sjöfartsstyrelsen 14.10.1961 uppdraga åt en särskilt förordnad utredningsman att utreda möjligheterna till en förbättrad övervakning. Utredningsman är f. d. underståthållaren E. Ros och utredningen kan möjligen väntas bli slutförd under år 1965.

Bihang till riksdagens protokoll 1965. 11 saml. Nr 13

På förslag av utredningsmannen har tullverkets kustbevakning, till en början enbart inom Stockholms län men fr. o. m. år 1963 inom samtliga kustbevakningsdistrikt, ålagts att, i den mån så kunnat ske utan att tulltjänsten eftersatts, övervaka efterlevnaden av bestämmelserna för trafiken till sjöss och om åtgärder mot vattenförorening från fartyg (sjötrafikövervakning). Fr. o. m. 1.1.1965 gäller i detta avseende kungörelsen 11.12.1964 (nr 834) om förordnande för tullpersonal att ombesörja viss polisbevakning. Erfarenheterna av verksamheten har varit goda och samarbetet mellan tull- och polismyndigheter har gått friktionsfritt.

I syfte att skapa en sambandsorganisation mellan tullverket och det förstatligade polisväsendet inrättades fr. o. m. år 1965 fem polisbefälstjänster, vilkas innehavare skall ha till särskild uppgift att verka för en planmässig och nära samverkan mellan berörda parter. Två av tjänsterna har upptagits i Stockholms polisdistrikt, den ena för samband mellan generaltullstyrelsen och rikspolisstyrelsen och den andra för samband mellan kustdistriktschefen i östra kustdistriktet och vederbörande polischefer på regional- och lokalplanen. De återstående tre tjänsterna är fördelade med en i vart och ett av Umeå, Malmö och Göteborgs polisdistrikt för sambandstjänst mellan kustdistriktscheferna i norra, södra och västra kustdistrikten samt vederbörande polischefer.

Kustbevakningen har sålunda — i avvaktan på resultatet av den pågående utredningen — tillagts vissa arbetsuppgifter inom polisens verksamhetsområde, i huvudsak såvitt avser övervakning av sjötrafiken. Möjligheterna att utnyttja kustbevakningen för andra polisiära arbetsuppgifter är emellertid starkt begränsade.

Främsta anledningarna till att kustbevakningen ålagts polisiära arbetsuppgifter torde vara polisens brist på båtar och annan för verksamheten till sjöss erforderlig materiel samt polisens hittillsvarande på många små enheter splittrade arbetsorganisation. Förstatligandet av polisväsendet har emellertid skapat organisatoriska förutsättningar för att inom polisväsendet åstadkomma den effektiva polisiära verksamhet som åsyftas i motionen. Polisdistrikten är numera väsentligt större och slagkraftigare enheter än tidigare. Polisen är obegränsat mobil, och över polisdistriktsgränserna kan verksamheten ytterligare samordnas under länspolischefernas ledning. Avhjälpandet av övriga brister är i allt väsentligt en anslagsfråga. Rikspolisstyrelsen har också i sina anslagsäskanden för budgetåret 1965/66 hemställt om medel för anskaffning av 5 snabbgående patrulleringsmotorbåtar, avsedda att stationeras 1 i Stockholm, 2 i Stockholms län, 1 i Norrköping och 1 i Karlskrona, samt 20 mindre båtar för annan polisiär verksamhet. Anslagsäskandet har emellertid icke upptagits som förslag i statsverkspropositionen, och styrelsen kan inte underlåta att i detta sammanhang framhålla, att därigenom allvarligt äventyras den del av polisverksamheten i skärgårdsområdena, vilken inte kan ombesörjas av kustbevakningen.

Rikspolisstyrelsen avstyrker förslaget om ytterligare utredning angående inrättande av en särskild sjöpolisorganisation.

Utskottet

Det ökade behovet av övervakning av sjötrafiken har föranlett att en särskild sakkunnig tillkallats för utredning av frågan om en förbättrad över-

vakning. Ett förslag torde komma att framläggas innevarande år. Utskottet finner med hänsyn härtill icke anledning till annan hemställan än

att de likalydande motionerna I: 590 och II: 684 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 16 mars 1965

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

HARALD J. SKOGLÖSA

Närvarande:

från första kammaren: herrar Möller, Sörlin, Eric Gustaf Peterson, Enarsson*, Hellebladh, Oscar Carlsson, Hedlund, Nyman, Axel Kristiansson*, Helge Karlsson* och Blomquist;

från andra kammaren: herr Skoglösa, fru Jäderberg, herrar Svensson i Kungälv, Haglund*, Rimås, Wikner, Börjesson i Glömminge*, Rask*, Nilsson i Agnäs, Andersson i Örebro*, Björk i Göteborg* och Thylén*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.